

به نام آرام بخش دلها

دین و زندگی ۲

«درس دهم»

اعتماد بر او

بررسی آیات و روایات

آیه ۱۵۹ آل عمران

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شاورْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (۱۵۹)

به سبب رحمت خداست که تو با آنها اینچنین خوشخوی و مهربان هستی. اگر تندخو و سخت دل می بودی از گرد تو پراکنده می شدند. پس بر آنها ببخشای و برایشان آمرزش بخواه و در کارها با ایشان مشورت کن و چون قصد کاری کنی بر خدای توکل کن، که خدا توکل کنندگان را دوست دارد. (۱۵۹)

پیام آیه:

(۱) برای رسیدن به تصمیم صحیح بهتر است ۳ کار کرد:

الف) مشورت

ب) عزم و تصمیم

پ) سپس توکل

(۲) توصیه خدا به پیامبر:

الف) نرم خویی

ب) گذشت

ج) طلب آمرزش برای مردم

آیه ۵۸ فرقان

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَ كَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ
عِبَادِهِ خَبِيرًا (۵۸)

و بر آن زنده‌ای که نمی‌میرد توکل کن و به ستایش او تسبیح گوی
و او خود برای آگاهی از گناهان بندگانش کافی است. (۵۸)

پیام آیه:

فقط باید بر خدا توکل کرد زیرا:
الف) خداوند زنده است و نابود نمیشود
ب) خداوند بر همه چیز قادر است.
پ) خداوند نسبت به ما آگاه است.

آیه ۳۸ زمر

وَلِّينُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ (۳۸)

اگر از آنان بپرسی: چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفرید؟ بی‌تردید می‌گویند: خدا. بگو: پس مرا درباره معبودانی که به جای خدا می‌پرستید خبر دهید، که اگر خدا آسیبی را برای من بخواهد، آیا آنها می‌توانند آسیب او را از من برطرف کنند؟ یا اگر رحمتی را برای من بخواهد، آیا می‌توانند رحمتش را باز دارند؟ بگو: خدا مرا کافی است. توکل کنندگان فقط بر او توکل می‌کنند. (۳۸)

پیام آیه:

بر غیر خدا نمی توان توکل کرد زیرا:

الف) تنها خدا خالق هستی است

ب) تنها او به تنهایی میتواند کفایت تمام امور انسان را بکند.

شناخت
هدف

عزم

اجرای
هدف

مراحل عهده

بستن عهده

تجدید عهده

تکمیل عهده

راه های تقویت عزم

- ۱- تسریع در انجام تصمیم
- ۲- توجه به حضور در پیشگاه خداوند و فرشتگان
- ۳- توجه به عاقبت و ثمرات پایداری در تصمیم
- ۴- داشتن دوست همفکر و همراه
- ۵- رعایت اصل اعتدال
- ۶- رعایت اصل تدریج و تداوم

مراقبه

محاسبه

کارهای
لازم پس از
عهد

توکل

معنای توکل بر خدا:

اعتماد به خداوند و سپردن نتیجه کارها به او

ویژگی های انسان متوکل:

۱- خداوند را تکیه گاه مطمئن خود می یابد.

۲- در عین عمل به وظایف، امورش را به او واگذار میکند

۳- میداند که در صورت انجام وظیفه، هر نتیجه ای که به دست آید به مصلحت اوست. گرچه خود به آن مصلحت آگاه نباشد.

(زیرا خدای حکیم از هر کس به ما مهربانتر است)

فواید اعتماد به خدا

۱- به انسان آرامش میدهد

۲- او را به آینده امیدوار میکند.

توصیف حضرت علی(ع) از رابطه خدا با انسانهای متوکل:

خدایا با آنانکه با تو بیشتر عشق می ورزند

بیشتر انس میگیری

برای اصلاح کار متوکلین

از خودشان آماده تری

بر اسرار، اندیشه ها و میزان بینش آنها

آگاهی

وضع انسانها در پیشگاه خدا بنا بر سخن حضرت علی(ع)

زیرا می دانند
سرچشمه
کارها به
دست توست

رازهایشان نزد تو، آشکار
دل‌هایشان در حسرت دیدار، داغدار
یاد تو آرام بخش تنهائی‌هایشان
تو پناهگاه وقت مصیبت‌هایشان

نوجوانی و جوانی

چرا در دوره نوجوانی و جوانی نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد به خدا حس میشود؟

زیرا نوجوانی و جوانی دوره تصمیم های بزرگ است

ویژگی نوجوان و جوان در تصمیم گیریهای مهم چیست؟

۱- او از تمنیات و وابستگی ها آزاد است

۲- شجاعت روحی بالایی دارد

۳- وابسته به دنیا نیست

۴- وابسته به پست و مقام و ثروت نیست

۵- دارای آرمانهای بزرگ است.

تصمیم حضرت ابراهیم(ع) در نوجوانی

تصمیم برای یکتاپرستی و مبارزه با بت پرستی و شرک

تصمیم حضرت علی(ع) در نوجوانی

تصمیم برای مسلمان شدن و یآوری پیامبر

آیا توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدایا بر تو توکل میکنم» است؟
انسان باید در قلب خود بر خدا توکل کند و او را تکیه گاه خود بداند

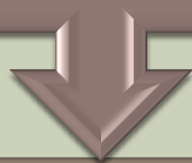
**خداوند کارهای ما را به بهترین وجه چاره
خواهد کرد**

**آنچه را حقیقتاً به نفع ماست، پیش خواهد
آورد**

↓
اگر اینگونه باشیم

زیرا

تنها خداست که بر آینده آگاه است.

تنها خداست که به مصلحت امور آگاه است

انسان در تشخیص مصلحت و ضرر اشتباه میکند.

سخن خدا به داوود

هر بنده ای از بندگانم به جای پناه بردن به دیگری با نیت
خالص به من پناه آورد، از کارش چاره جویی میکنم گرچه
آسمانها و زمین و مافیها علیه او باشند

توکل در چه زمانی درست است؟ «شرایط توکل حقیقی»

در وقتی که انسان مسئولیت و وظیفه خود را به خوبی انجام دهد:

این وظایف عبارتند از: ۱- فکر و اندیشه خود را به کار گیرد.

۲- با دیگران مشورت کند.

۳- بهترین راه ممکن را انتخاب کند

۴- با عزم و اراده محکم برای رسیدن

به مقصود تلاش کند سپس بر خدا

توکل کرد.

چرا؟

زیرا توکل جانشین تنبلی و ندانم کاری افراد نیست بلکه کمک کننده و امیددهنده کسانی است که اهل همت، تعقل و پشتکارند.

****پیامبر افراد بیکار را توکل کننده بر خدا نمی دانند
بلکه سر بار دیگران میدانند.**

**گر توکل میکنی در کار کن
کشت کن پس تکیه بر جبار کن
«یعنی اول تلاش، سپس توکل»**

****توکل کننده اهل معرفت چگونه است؟**

**می داند انسان باید در میل به اهدافش از ابزار و اسباب بهره جوید
زیرا آنها بنابر حکمت خدا قرارداد شده اند.
پس بی توجهی به آنها بی توجهی به حکمت خداست.**